

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین
دانشکده دندانپزشکی

پایان نامه

جهت دریافت دکترای دندانپزشکی

عنوان

"بررسی آماری ۱۰ ساله اسکواموس سل کارسینومای
حفره دهان و لب در آرشیو بخش پاتولوژی مؤسسه سرطان
بیمارستان امام خمینی (۸۰-۱۳۷۰)"

استاد راهنما

سرکار خانم دکتر مریم خلیلی

نگارش

زینت آقابابائی

سال تحصیلی: ۸۴-۱۳۸۳

شماره پایان نامه: ۲۳۶

خلاصه

Squamous cell carcinoma دهانی، شایع‌ترین نئوپلاسم بدخیم این ناحیه می‌باشد و ۹۴٪ از تمام بدخیمی‌های حفره دهان را تشکیل می‌دهد. این بیماری بیشتر در سنین بالای عمر بروز نموده و در مردان بیشتر مشاهده می‌شود. البته در سالهای اخیر، شواهدی از افزایش ابتلای زنان و کاهش نسبت مرد به زن در برخی از کشورها به چشم می‌خورد. توزیع آناتومیک ضایعات SCC دهانی از تنوع زیادی برخوردار می‌باشد، اما به طور کلی زبان، کف دهان و لبها در بیشتر کشورها شایع‌ترین نواحی ابتلا هستند.

اختلافات بسیاری در بروز سالانه و میزان مرگ و میر سرطان دهانی وجود دارد که این میزان گاهی تا ۲۰ برابر در کشورهای مختلف، متفاوت است و بدون شک این اختلافات به دلیل تفاوت در عادات جمعیتی، آگاهی از لزوم پیشگیری، کیفیت مراقبت‌های پزشکی در کشورهای مختلف و اثر فرهنگ و محیط است. همچنین نشان می‌دهد که بیماریها به طور تصادفی افراد را مبتلا نمی‌سازند بلکه توزیع و فراوانی خاصی در بین افراد و گروههای مختلف جامعه دارند.

در این مطالعه گذشته نگر ۱۰ ساله بین سالهای ۱۳۸۰-۱۳۷۰، ۶۰۱ نمونه SCC حفره دهان و لب در آرشیو بخش پاتولوژی مؤسسه سرطان بیمارستان امام خمینی تهران بررسی شد. برگه‌های شرح حال و گزارشات پاتولوژی بیماران مبتلا به SCC بررسی و اطلاعات مربوط به سن، جنس، شغل، محل تولد، محل سکونت، مدت علائم بیماری، نمای بالینی بیماری، سمت ضایعه، محل برداشت نمونه، بزرگترین قطر تومور، تشخیص بالینی قبل از جراحی، آلودگی عمق و حاشیه‌های جراحی، درجه تمایز هیستولوژیک ضایعه، متاستاز به غدد لنفاوی، وضع اقتصادی و سابقه اعتیاد بیماران ثبت شد.

میزان ابتلای زنان ۳۴/۸٪ و مردان ۶۵/۲٪ و نسبت مرد به زن ۱/۸۷ بود. این نسبت مثل بقیه نقاط جهان در طی سالهای اخیر کاهش یافته بود. حداقل سن بیماران ۱۸ سال و حداکثر سن ۱۰۰ سال و میانگین سنی $60/8 \pm 14/4$ سال بود. میانگین سنی مردان $14/5 \pm 60/2$ سال و میانگین سنی زنان $14/4 \pm 60/0$ سال بود. بیماران اکثراً در دهه هفتم زندگی قرار داشتند.

از نظر توزیع آناتومیک، بیشترین محل درگیری زبان و سپس لب تحتانی بود و ضایعات لثه تحتانی و گونه در مقام‌های سوم و چهارم قرار داشتند.

از نظر شغلی اکثر بیماران خانه‌دار، کشاورز یا کارگر بودند. ۹۳٪ از بیماران با تشخیص بالینی SCC جراحی شده بودند و ۵۶/۴٪ از ضایعات متاستاز به غدد لنفاوی ناحیه‌ای یا گردنی داشتند. محدوده مدت علائم بیماری ۰/۵ تا ۱۸۰ ماه و به طور متوسط $18/2 \pm 12$ ماه بود.

رابطه بین محل ضایعه و متاستاز با جنس از نظر آماری معنی‌دار بود در صورتیکه رابطه بین مدت علائم، قطر تومور و درجه تمایز هیستولوژیک با جنس از نظر آماری معنی‌دار نبود. رابطه بین مدت علائم و محل ضایعه از نظر آماری معنی‌دار بود در صورتیکه رابطه بین گروه‌های سنی و محل ضایعه از نظر آماری معنی‌دار نبود.

از آنجا که این مطالعه گذشته‌نگر با استفاده از اطلاعات موجود در آرشیو انجام شده است، از محدودیت‌های چنین مطالعاتی مبرا نمی‌باشد. توصیه می‌شود جهت تعیین عوامل اتیولوژیک، نحوه درمان مؤثر و وضعیت بهبودی و بقا بیماران مطالعات آینده‌نگر با پیگیری بیماران بعد از درمان انجام شود.